

بسمه تعالی

حضرت آیه الله یزدی

ریاست محترم قوه قضاییه

با سلام

در پی بازداشت حجة الاسلام آقای محسن کدیور از سوی دادگاه ویژه روحانیت شکایات و اعلام‌هایی بصورت نامه سرگشاده و خصوصی و اظهارات شفاهی به این جانب واصل شده و در آنها از نقض اصول قانون اساسی مربوط به حقوق و آزادی‌های مشروع احاد ملت و ممنوعیت تفتیش عقاید و تعرض و مواخذه افراد به خاطر داشتن عقاید و قانونی بودن جرم و دستگیری و بازداشت و صلاحیت دادگاه ابراز نگرانی شده است؛ انتشار عناوینی از اتهامات چون تبلیغ علیه جمهوری اسلامی و نشر اکاذیب و تشویش اذهان عمومی که در اطلاعیه دادرسی ویژه روحانیت مطرح شده، و تاب تفسیر و برداشت‌های مختلف دارد و عنایت به این‌که به هر حال نامبرده فردی اهل فکر و مطالعه و قلم و بیان در زمینه مبانی و مسایل حکومت اسلامی است نگرانی فوق را تقویت می‌کند و چنانکه معلوم است، بازداشت و نگهداری نامبرده در زندان بازتاب اجتماعی داشته و به نوعی تشویش اذهان عمومی به خصوص اهل فکر و قلم را نسبت به آزادی‌های اساسی خود در پی داشته است که نمی‌توان نسبت به آن بی‌تفاوت بود مخصوصاً توجه به این نکته لازم است که حداکثر مجازات جرایم موضوع مواد ۵۰۰ و ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی که دادرسی ویژه به آن استناد نموده یکسال و دو سال حبس است که از لحاظ میزان مجازات، صدور قرار بازداشت متناسبی با اتهام وارده ندارد و بیم تبانی و امحاء ادله و فرار هم در این مورد بسیار مستبعد است به خصوص که جرم موضوع ماده ۶۹۸ طبق ماده ۷۲۷ قانون مجازات اسلامی جز با شکایت شاکی خصوصی تعقیب نمی‌شود و گزارش نشده که کسی از ایشان شکایت نموده باشد.

بدون تردید قوه قضاییه طبق قانون اساسی از استقلال برخوردار بوده و قاضی دادگاه مستقل است یعنی بدون مداخله هر شخص و مقام و اعمال نفوذ یا دستور اداری

باید بر مبنای قانون و براساس مقررات روشن قانونی رسیدگی نموده و اتخاذ تصمیم نماید. ولی اصل ۱۱۳ قانون اساسی، مسؤولیت اجرای قانون اساسی را برعهده رئیس‌جمهور گذاشته و متن سوگندی که طبق اصل ۱۲۱، رئیس‌جمهور در مجلس شورای اسلامی در حضور رئیس قوه قضاییه و اعضای شورای نگهبان یاد می‌کند، وی را به پاسداری از قانون اساسی و حمایت از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته است متعهد می‌نماید و طبق ماده ۱۳ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی، رئیس‌جمهور مکلف شده است از طریق نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری، بررسی و اقدامات لازم مسؤولیت اجرای قانون اساسی را ایفا نماید.

نظر باین‌که موضوع مطروحه در مورد آقای کدیور بگونه‌ای است که نگرانی روندی از نقض اصول مختلف قانون اساسی را در دستگاه قضایی ایجاد کرده است، در اجرای مسؤولیت موضوع اصل ۱۱۳ قانون اساسی و به استناد ماده ۱۳ قانون عادی فوق‌الاشعار از جناب عالی که به هر حال به عنوان رئیس قوه قضاییه طبق اصل ۱۵۷ قانون اساسی مسؤولیت دستگاه قضایی کشور را برعهده دارید می‌خواهم دستور فرمایید سریعاً گزارش مبسوط و روشنی از اتهامات آقای کدیور و مبانی و جهات قانونی اقدام دادگاه یا دادرسی مربوطه در احضار و بازداشت نامبرده تهیه و برای این‌جانب ارسال گردد و ترتیبی داده شود که عنداللزوم نمایندگان از سوی این‌جانب با مراجعه به زندان و دیدار با زندانی و ملاحظه و مطالعه پرونده و شرکت در جلسات محاکمه طبق ماده ۱۳ قانون مازالذکر، وظیفه کسب اطلاع، بازرسی و بررسی را تحقق بخشند تا در صورت لزوم، رئیس‌جمهور بتواند اقدامات قانونی موضوع مواد ۱۴ و ۱۵ قانون یاد شده را انجام دهد.

با تشکر

سید محمد خاتمی

رئیس‌جمهور

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۱۴۹۷۵

جناب آقای مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

گزارش شماره ۷۷-۶۲۹ مورخ ۷۷/۱۱/۲۲ و ضمیمه آن در خصوص بازداشت آقای

محسن کدیور، طی گردش کار شماره ۱۱۲/۱۱۴۱۲ مورخ ۷۷/۱۲/۲۵ این دفتر (تصویر

پیوست)، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«به نام خدا»

جناب آقای مهرپور

منهای بند ۱ و ۲، گرچه امیدی به این که این دادگاه به اختیار و وظیفه‌ای که رییس جمهور نسبت به تذکر و سؤال دارد و اهتمام و احترام کند چندان امیدی ندارم و به طور کلی شیوه‌ها و روش‌های آن را جفایی می‌دانم به مقام معظم رهبری که انتساب به ایشان ایجاب می‌کند که رعایت بیشتری نسبت به قانون و آداب و ادب شود ولی در عین حال لازم است تذکرات لازم را تا آن جا که در چارچوب وظایف رییس جمهور است به حضرات بدهید در مورد بند ۲ و بدون اشاره به بند ۱ (که قبلاً نامه هیأت را خدمت مقام معظم رهبری دادم و نظر خودم را گفتم و پیشنهاد من هم این بود اموری که راه‌های قانونی دارد خوب است از آن طریق طی شود) و تنها با ذکر این که صرفنظر از بحث جایگاه دادگاه ویژه خوب است نسبت به نحوه رسیدگی و قرار گرفتن سایر امور در چارچوب‌های قانونی و... اقدام شود. نامه مناسبی

به همین منظور جهت مقام معظم رهبری تهیه و اگر پیشنهاد خاصی هم هست مطرح شود تا تقدیم حضورشان کنیم.»

سیدمحمدعلی ابطحی

محکومیت فردی به پرداخت خمس اموال

بسمه تعالی

شماره ۷۷-۸۰۸

تاریخ ۱۳۷۸/۴/۱۶

حضرت آیه‌الله یزدی

ریاست محترم قوه قضاییه

با سلام

تصویر شکواییه آقای یحیی ابوحسین بانضمام رونوشت حکم صادره از شعبه ششم دادگاه انقلاب (اصل ۴۹) درخصوص محکومیت نامبرده به پرداخت خمس اموال بلحاظ عدم ارایه مدارک در ارتباط با پرداخت خمس ارباح مکاسب، ارسال می‌گردد. نظر به این‌که طبق اصل ۳۶ قانون اساسی حکم دادگاه باید به موجب قانون باشد و براساس اصل ۱۶۶ نیز احکام دادگاهها باید مستند به مواد قانونی باشد و با عنایت به این‌که در اصل ۴۹ قانون اساسی و قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ مصوب سال ۱۳۶۳ و قانون شمول اجراء قانون نحوه اجراء اصل ۴۹ قانون اساسی در مورد ثروت‌های ناشی از احتکار و گرانفروشی و قاچاق مصوب سال ۱۳۶۸ عدم پرداخت خمس جزء مواردی که دادگاه باید بررسی و نسبت به آن حکم صادر نموده و طرف را مکلف به پرداخت نماید نکری به میان نیامده است و فقط در ماده ۸ قانون نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی پیش‌بینی شده که اگر بعد از رسیدگی معلوم شد مقداری از اموال شخص نامشروع است ولی میزان آن معلوم نیست و صاحب اموال نیز مشخص نیست باید خمس مال را در اختیار ولی امر قرار داد که طبیعاً این عاده هیچ ارتباطی با گرفتن خمس اموال شخص بلحاظ عدم احراز پرداخت خمس ارباح مکاسب ندارد.

نظر به این‌که نوع تلقی دادگاه در اصدار این حکم بگونه‌ای است که قاعدتاً ممکن است در موارد مشابه دیگر نیز چنین احکامی صادر نموده باشد و یا صادر نماید و از آنجا که این روند با اصول قانون اساسی به خصوص اصل ۲۲ که مقرر می‌دارد: «حیثیت،

جان، مال، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند.» تعارض دارد، با عنایت به اصل ۱۱۳ قانون اساسی و ماده ۱۲ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران و بند ۳ عنوان اقدامات مربوط به اصلاح وضعیت داخلی برای خاتمه نظارت بین‌المللی بر وضعیت حقوق بشر مصوب ۷۸/۱/۱۸ شورای عالی امنیت ملی که به تأیید مقام معظم رهبری رسیده است؛ دستور فرمایید توضیحات کافی و جهات و مبانی قانونی این نوع اقدام دستگاه قضایی جهت استحضار ریاست محترم جمهوری و عنداللزوم اقدام لازم در اختیار این هیأت قرار گیرد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

رونوشت:

- حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی ریاست محترم جمهوری جهت استحضار

ممنوع‌الورود کردن یک شهروند به یکی از شهرستان‌ها

بسمه تعالی

شماره ۷۸-۹۰۹

تاریخ ۱۳۷۸/۵/۲۶

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای یونسی

وزیر محترم اطلاعات

با سلام

با ارسال تصویر شکواییه آقای..... خطاب به حضرت عالی مبنی بر ممنوع‌الورود نمودن وی به شهر..... و بازگرداندن او از فرودگاه به وسیله مأمورین اطلاعات و پاسخ توضیحی مدیرکل محترم حوزه وزارتی به استحضار می‌رساند طبق بند ۱ ماده ۱۲ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی که دولت ایران نیز عضو و متعهد به اجرای مفاد آن است: «هرکس قانوناً در سرزمین دولتی مقیم باشد حق عبور و مرور آزادانه و انتخاب آزادانه مسکن خود را در آنجا خواهد داشت.» طبق اصل ۳۳ قانون اساسی نیز: هیچکس را نمی‌توان از محل اقامت خود تبعید کرد یا از اقامت در محل مورد علاقه‌اش ممنوع یا به اقامت در محلی مجبور ساخت مگر در مواردی که قانون مقرر می‌دارد.»

در نامه مدیرکل محترم حوزه وزارتی آمده است که با ذکر دلایلی با مسافرت..... به استان..... مخالفت و تذکر داده شد، که مسافرت باید با اخذ مجوز باشد و چون بدون مجوز وارد..... شده با اخذ دستور قضایی از ورود وی جلوگیری و به تهران بازگردانده شده است. با توجه به این‌که این اقدام به نظر می‌رسد خلاف قانون اساسی و موازین حقوق بشری مورد پذیرش دولت ایران است، در اجرای اصل ۱۱۳ قانون اساسی و ماده ۱۲ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۶۵ و بند ۳ عنوان اقدامات مربوط به اصلاح وضعیت داخلی برای خاتمه نظارت بین‌المللی بر وضعیت حقوق بشر مصوب ۷۸/۱/۱۸ شورای عالی امنیت ملی که به تأیید مقام معظم رهبری رسیده است؛ خواهشمند است دستور

فرمایید توضیحات لازم در خصوص مبنای قانونی تصمیم و اقدام فوق و نیز تصویری از دستور قضایی دادگاه انقلاب..... که در نامه به آن اشاره شد، به این هیأت ارسال گردد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

رونوشت:

- حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای ابطحی جهت استحضار ریاست محترم جمهوری

شماره ۷۷/۸۹۳۶

تاریخ ۱۳۷۸/۹/۲۹

ریاست جمهوری

ریاست محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

سلام علیکم،

با احترام، پیرو نامه..... مورخ ۷۸/۵/۱۳ و بازگشت به نامه..... مورخ ۷۸/۵/۲۶ در مورد آقای..... به اطلاع می‌رساند:

در راستای پیشگیری از توطئه‌های دشمنان داخلی و خارجی موضوع ماده ۱ قانون تأسیس وزارت اطلاعات، از آن‌جا که حضور آقای..... به منظور تبلیغ و جذب نیرو برای فرقه..... بوده است، برای پیشگیری، موضوع به ریاست دادگاه‌های انقلاب اسلامی..... گزارش شده است و مقام قضایی دستور تحقیق در مورد علت عزیمت نامبرده و دستور بازگرداندن نامبرده عنداللزوم را صادر کرده است.

لذا در راستای اجرای دستور مقام قضایی، نامبرده با اولین پرواز به تهران برمی‌گردد و وسایل شخصی نامبرده نیز بعداً به وی تحویل شده است. به پیوست نسخه‌ای از دستور مقام قضایی ارسال می‌گردد.

مدیرکل حوزه وزارتی

در مورد واقعه کوی دانشگاه

شماره ۱۱۹۳

تاریخ ۱۳۷۸/۷/۲۱

برادر گرامی جناب آقای دکتر مهرپور

ریاست محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با اهدای سلام و درود.

احتراماً همان‌گونه که مستحضرید قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که مبین نهادهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه ایران بر اساس اصول و ضوابط اسلامی و خواست قلبی ملت مسلمان ایران می‌باشد، به ویژه، با تأکید بر کرامت و ارزش والای انسانی و آزادی توأم با مسئولیت انسان در برابر خدا (اصل ۲) و حقوق ملت، اصول امنیت قضایی و حقوق و آزادی‌های فردی و اجتماعی را به نحو شایسته‌ای مورد تأکید قرار داده (فصل سوم قانون اساسی) و حفظ آن‌ها را وظیفه دولت و آحاد ملت دانسته است (اصل ۹). بدون شک، خدشه دار شدن اصول مذکور گناهی بزرگ و بی‌اعتنایی به میثاق مقدس و خونبهایی است که ملت ایران برای استقرار آن، به نام مبارک خداوند متعال و به رهبری حضرت امام خمینی (ره) قیام نمودند.

وقایع تأسفبار تیرماد گذشته دانشگاه‌های تهران و تبریز که در آن، حرمت‌ها شکسته شد و به حقوق اساسی دانشگاهیان و دانشجویان، آشکارا، خدشه‌ای نابخشودنی وارد گردید، از جمله بی‌اعتنایی‌هایی به شمار می‌رود که اغماض نسبت به آن به هیچوجه قابل توجیه نیست.

با توجه به این‌که ریاست محترم جمهوری «مسئولیت اجرای قانون اساسی» را بر عهده داشته (اصل ۱۱۲) و برای حمایت از آزادی و حرمت اشخاص و حقوق ملت، رسماً ادای سوگند نمودند (اصل ۱۲۱) و با عنایت به این‌که، تعقیب و پیگیری موارد نقض و تخلف قانون اساسی، هم‌اینک بر عهده «هیأت محترم پیگیری و نظارت بر اجرای

قانون اساسی «قرار دارد، بدین وسیله، آن دسته از موارد نقض و تخلف نسبت به حقوق اساسی دانشگاهیان و دانشجویان در وقایع یاد شده را، که در شورای عالی امنیت ملی نسبت به آنها اتخاذ تصمیم نشده و یا تصمیمات آن به اجراء در نیامده است، به منظور فراهم نمودن زمینه اقدامات شایسته و عنداللزوم پیگرد قانونی و مجازات عاملان متجاوز به حقوق مذکور، به ترتیب ذیل به اطلاع آن هیأت محترم می‌رسد:

۱- بر طبق اصل ۲۲ قانون اساسی «حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل افراد از تعرض مصون است، مگر به ترتیبی که قانون تجویز کند.» جسارت‌ها و تعرضات غیرانسانی تأسفباری که نسبت به حریم دانشگاه‌ها صورت گرفته، تمام ارزشهای مذکور را نقض نموده است، در حالی که به جز ترمیم خرابی‌های خوابگاه دانشگاه تهران، توسط شهرداری، محاکمه و مجازات متجاوزان، به درستی صورت نگرفته و نسبت به احیای حیثیت دانشگاه از حد شعار فراتر نرفته است. قوه محترم قضاییه، در خصوص عدم اجرای ماده ۵۸۰ قانون مجازات اسلامی، نسبت به تجاوز و یا دستور تجاوز شب هنگام مأموران به خوابگاه دانشجویان و ماده ۵۷۰ همان قانون، در مورد هتک حرمت و حیثیت نسبت به دانشگاهیان، چه اقدام قانع‌کننده‌ای نموده است؟

۲- بر اساس اصل ۳۲ قانون اساسی «هیچکس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می‌کند. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضایی ارسال و مقدمات محاکمه، در اسرع وقت فراهم گردد. متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.» دستگیری بی‌حساب و کتاب و بازداشت طولانی مدت دانشجویان توسط نیروهای مختلف دستگیر کننده و بلا تکلیفی و عدم رسیدگی به وضع آنها، نشان دهنده مجموعه‌ای از جرایم بارز توسط صاحب منصبان قضایی و غیرقضایی به شمار می‌رود که مواد ۵۷۰، ۵۷۶ و ۵۸۳ قانون مجازات اسلامی برای مرتکبین آن مجازات‌های سختی مقرر نموده است. نسبت به اعمال «اصل حاکمیت قانون بر زمامداران» (مستفاد از ذیل اصل ۱۰۷) و احقاق حقوق

مظلومان و متظلمان (اصل ۲۴) چه اقدام شایسته‌ای صورت گرفته است؟

۳- مطابق با اصل ۱۵۹ قانون اساسی «تشکیل دادگاهها و تعیین صلاحیت آنها به حکم قانون است» هرچند که قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب، مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵، برخلاف مضمون این اصل (صلاحیت دادگاهها مرتبط با موضوع دعوا یا تظلم) اصولاً مبادرت به تأسیس دادگاههای عمومی (مرجع قضایی واحد) نموده، اما در ماده ۵ خود، اختصاصاً و استثنائاً برای موارد خاص و حاد (اخلال به امنیت کشور، محاربه و افساد فی الارض، تروریسم، خرابکاری، جاسوسی، فروش مواد مخدر و نظایر آن) «دادگاه انقلاب» (دادگاه اختصاصی) را پیش‌بینی نموده است. در مورد وقایع اخیر دانشگاهها، دانشجویان دستگیر شده که گناهشان صرفاً تظاهرات و سر دادن شعار بوده است، در ردیف تروریست‌ها و جاسوسان قرار گرفته‌اند. این اقدام غیرمنصفانه و غیرقانونی را چگونه می‌توان توجیه کرد؟

۴- برطبق اصل ۲۷ قانون اساسی «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به شرط این‌که مخل به مبانی اسلام نباشد آزاد است». در اجرای این اصل، تبصره ۲ ماده ۶ قانون فعالیت احزاب، مصوب ۱۳۶۰/۶/۷، برگزاری اجتماعات و راهپیمایی‌ها را، به شرط آن‌که مخل به مبانی اسلام (یعنی اصول بنیانگذار اسلام / توحید، نبوت و معاد) نباشد، با اطلاع (و نه با اجازه) وزارت کشور و تشکیل اجتماعات در میادین و پارک‌های عمومی را (به خاطر عدم تزامم با دیگر اجتماعات همزمان) موقوف به کسب مجوز از وزارت کشور دانسته است. هتک این آزادی مشروع که به هر ترتیب، حق مسلم همگان ملت و من جمله دانشجویان می‌باشد، در ردیف جرایمی است که ماده ۵۷۰ قانون مجازات اسلامی برای مرتکبین آن (مقامات و مأموران دولتی) حبس شش ماه تا سه سال مقرر داشته است. در این مورد نیز نیروهای انتظامی، امنیتی و قوه قضاییه باید پاسخگو باشند.

با توجه به مراتب مذکور، خواهشمند است دستور فرمایید مراتب تخلفات یاد شده البته با قید فراهم کردن مقدمات تعقیب قانونی متخلفان، احیای حیثیت دانشگاه و تضمین

وظیفه دشوار نظارت بر اجرای قانون اساسی

۳۴۰

حقوق و آزادی‌های دانشجویان، در جلسه هیأت محترم پیگیری و نظارت بر اجرای
قانون اساسی مورد بررسی قرار گیرد.

با تشکر و آرزوی توفیق

دکتر مصطفی معین

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

www.KetabFarsi.com

بسمه تعالی

شماره ۷۸-۱۱۱۸

تاریخ ۱۳۷۸/۸/۲۲

حضرت آیه‌الله هاشمی شاهرودی

ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام

به پیوست تصویر نامه شماره ۱۱۹۳/م/و مورخ ۷۸/۷/۲۱ وزیر فرهنگ و آموزش عالی در زمینه وقایع تیرماه گذشته دانشگاه‌های تهران و تبریز و تجاوزاتی که به حقوق اساسی دانشجویان و دانشگاهیان به شرح مرقوم در آن نامه رفته است، ارسال می‌گردد، طبعاً قوه قضائیه که به موجب اصل ۱۵۶ قانون اساسی عهده‌دار وظیفه رسیدگی به تظلمات و تعدیات و احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع است، به این مهم رسیدگی خواهد نمود ولی چون نمود خارجی بررسی وقایع مزبور تاکنون تعقیب و بازداشت و محاکمه و محکومیت جمعی از دانشجویان بوده و از تعقیب و محاکمه متجاوزین و ناقضین قانون که قدر متیقنی از آن در گزارش منتشره از سوی دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی منعکس شده، اطلاعی در دست نیست با توجه به اصل ۱۱۳ قانون اساسی که مسؤولیت اجرای قانون اساسی بعهده رئیس‌جمهور گذاشته شده و با عنایت به اصل ۱۲۱ که رئیس‌جمهور با ادای سوگند ملتزم به حمایت از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای آن‌ها شناخته، می‌باشد و به استناد مواد ۱۳ و ۱۴ قانون حدود وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ و بند ۳ مصوبه مورخ ۷۸/۱/۱۸ شورای عالی امنیت ملی در خصوص تمهیدات خروج ایران از نظارت بین‌المللی حقوق بشر که رئیس‌جمهور و هیأت پیگیری و نظارت منصوب وی، موظف به بررسی و پیگیری موارد نقض قانون اساسی شده‌اند، خواهشمند است دستور فرمایید، اقدامات صورت گرفته در جهت پیگرد متخلفین و احقاق حقوق به رسمیت شناخته شده در قانون اساسی برای متظلمین به ویژه با توجه به حساسیت و

اہمیتی کہ موضوع دارد و خود حضرت عالی علی القاعدہ بیش از همه به آن واقف و نگران هستید، به این هیأت اعلام گردد.

با احترام

حسین مہرپور

مشاور رئیس جمہور و

رئیس ہیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

رونوشت:

- حجۃ الاسلام جناب آقای ابطحی رئیس دفتر رئیس جمہور جهت ملاحظہ و استحضار
ریاست محترم جمہوری

بسمه تعالی

شماره ۷۸-۷۸۵۲

تاریخ ۱۳۷۸/۸/۳۰

جناب آقای شیرج

مدیر محترم حوزه ریاست قوه قضائیه

با سلام

به پیوست تصویر رونوشت نامه شماره ۷۸-۱۱۱۸/م مورخ ۷۸/۸/۲۲ هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی و ضمیمه آن در خصوص وقایع دانشگاه‌های تهران و تبریز، متضمن پی‌نوشت ریاست محترم جمهوری مبنی بر:

«به نام خدا

با تشکر از همکاران عزیز، امیدوارم با عنایت و اهتمام ویژه حضرت آیه‌الله هاشمی شاهرودی امور در مسیری که حق و عدل و قانون ایجاب می‌کند پیش برود.»

جهت استحضار ریاست محترم قوه قضائیه ایفاد می‌گردد.

سید محمدعلی ابطحی

گیرنده:

- جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۸۴۰/۷۸

تاریخ ۱۳۷۸/۹/۹

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای ابطحی

رئیس محترم دفتر رئیس جمهور

با سلام و تحیات

رئیس محترم قوه قضاییه پس از ملاحظه نامه شماره ۷۸۷۸۵۲/م مورخ ۷۸/۸/۳۰ و

ضمیمه آن در خصوص وقایع دانشگاه‌های تهران و تبریز مرقوم فرمودند:

«اصل (۱۱۳) به معنای نظارت به اجرای قوانین قضایی و یا

قوانین عادی مصوب مجلس شورای اسلامی نیست.

گرچه در مورد مسایل دانشگاه تبریز اقدامات مناسب از

طرف قوه قضاییه انجام خواهد گرفت.»

علیهذا بدین وسیله مراتب ابلاغ می‌گردد.

محمود شیرج

مدیر حوزه ریاست قوه قضاییه

مسئله شنود

شماره ۵۰۷۳۰

تاریخ ۱۳۷۸/۹/۲۱

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای مروی
معاون اول محترم رییس قوه قضائیه

با سلام

مطلب مندرج در نشریه سیاست مورخ ۱۳۷۸/۹/۱۳ تحت عنوان «دستور
رییس جمهوری برای کنترل شنودهای تلفنی؟» (تصویر پیوست) به استحضار ریاست
محترم جمهوری رسید؛ پی نوشت فرمودند:

«به نام خدا

جناب آقای مروی

ملاحظه فرمایند و توجه شود مسأله‌ای که از افتخارات نظام
است و همه مراحل خود را طی کرده است به عنوان امر خلاف
تلقی می‌شود آنهم از سوی چه کسانی؟

به نظر خوب است با رعایت همه جوانب و نیز مشورت با
حقوقدانان مجرب در آینده مناسب خود حضرت عالی
مصاحبه‌ای بکنید و پاسخ این نارواها را بدهید و سخت تأکید
کنید که برای ضایع نشدن حق هیچ فردی همه تلاش را خواهیم
کرد.»

سید محمدعلی ابطحی

رونوشت:

- جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت نظارت و پیگیری اجرای قانون اساسی

بسمہ تعالیٰ

شماره ۷۸-۱۲۲۱

تاریخ ۱۳۷۸/۹/۳۰

حجۃ الاسلام والمسلمین جناب آقای ابطحی

رییس محترم دفتر رییس جمهور

با سلام

عطف به نامہ شمارہ ۵۰۷۳۰ مورخ ۷۸/۹/۲۱ با پی نوشت ریاست محترم جمهوری کہ رونوشت آن برای این جانب نیز ارسال شدہ است، همان طور کہ در ملاقات حضوری مورخ ۷۸/۹/۹ با جناب آقای رییس جمهور نیز عنوان شد چون ہیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی. اطلاعی از تصمیم اتخاذ شدہ از سوی شورای عالی امنیت ملی و احیاناً ضوابط و آیین نامہ تنظیم شدہ از سوی ان شورا و نحوه ابلاغ صادرہ برای جناب آقای مروی ندارد، نمی تواند اظهار نظر بنماید، اگر ریاست محترم جمهوری صلاح می دانند یک نسخہ از آیین نامہ و تصمیم متخذہ از شورای عالی امنیت ملی در زمینہ شنود و ابلاغ صادرہ برای آقای مروی به ہیأت ارسال گردد تا مورد بررسی و شور قرار گرفتہ و اظهار نظر گردد.

حسین مہرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس ہیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۷۸-۲۸۹۰۳

تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۹

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای مروی
معاون اول محترم رییس قوه قضاییه

با سلام

پیرو نامه شماره ۵۰۷۲ مورخ ۷۸/۹/۲۱ در خصوص کنترل شنودهای تلفنی، نامه شماره ۷۸-۱۲۲۱ م مورخ ۷۸/۹/۳۰ مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی، که تصویر آن به پیوست ارسال می گردد، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای مروی

ایراد را هیأت نکرده است فردی قضیه را مورد اعتراض قرار داده است. اولاً، خود شما با رییس هیأت تماس بگیرید و توضیح دهید و احیاناً مدارک را بفرستید. ثانیاً، با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی و با رعایت همه جوانب امر بنحوی نسبت به سم پاشی علیه این اقدام اطلاع رسانی مناسب صورت گیرد.»

سید محمدعلی ابطحی

گیرندگان:

- حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر روحانی
- دبیر محترم شورای عالی امنیت ملی، همراه با تصویر
- جناب آقای دکتر مهربور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

اظهارات طبرزدی نسبت به بدرفتاری در زندان

بسمه تعالی

شماره ۷۸-۱۱۹۴

تاریخ ۱۳۷۸/۹/۲۱

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام و آرزوی توفیق و قبولی طاعات در این ماه شریف

عطف به پی‌نوشت نامه شماره ۴۶۰۰۴ مورخ ۱۳۷۸/۸/۲۹ به استحضار می‌رساند از آقای حشمت‌الله طبرزدی دعوت شد و اظهارات نامبرده در خصوص مشاهدات و مسموعاتش از نحوه رفتار با متهمان و بازداشت شدگان در زندان توحید و بند ۲۰۹ زندان اوین استماع شد و عین اظهارات او ضبط و پیاده گردید، متن پیاده شده جهت ملاحظه خدمت حضرت عالی ارسال می‌گردد.

طبق ادعای نامبرده انواع رفتارهای مغایر اصول قانون اساسی و خلاف موازین شرع از: شکنجه و ایراد ضرب برای گرفتن اقرار با عنوان تعزیر و هتک حرمت و توهین و توقیف‌های طولانی بصورت انفرادی و تهدید و ایجاد فشار روحی نسبت به متهمین اعمال شده است، البته برخی از مطالب همان‌طور که خود ایشان گفته نیاز به تحقیق و بررسی دارد، چون عمده این رفتارهای ناشایست منتسب به وزارت اطلاعات می‌باشد که جزء قوه مجریه و زیر نظر ریاست محترم جمهوری است، بنابراین اقتضا دارد، اقدامات و تمهیدات لازم برای بررسی موضوع و احراز صحت و سقم ادعاهای مطرح شده از جمله اعزام بازرسین به زندان و ملاقات با متهمین یا محکومین نامبرده شده صورت گیرد، و از سوی دیگر به طور جدی تدبیر لازم از سوی مقام محترم ریاست جمهوری برای اصلاح رفتار نیروهای اطلاعاتی و توجیه آن‌ها برای رعایت حقوق انسانی متهمین و انجام وظیفه در راستای مقررات قانونی و اصول قانون اساسی بعمل آید. طبیعتاً انعکاس مطلب به ریاست محترم قوه قضاییه جهت بذل توجه به اصلاح رفتار

مسئولین قضایی و پای‌بندی آنها به حرکت کردن در چارچوب ضوابط قانونی و رعایت حقوق متهم و روند صحیح دادرسی خاصه در دادگاه‌های انقلاب و بررسی جدی مسأله تعزیر و گرفتن حکم آن از سوی قاضی و اجرای آن در جریان بازجویی و تحقیق (آن چنانکه گفته می‌شود و مشهور است)، به نظر ضروری می‌رسد. چنانچه صلاح می‌دانید از سوی هیأت نظارت نیز اقدام به بازرسی از زندان‌های نامبرده شده و ملاقات با متهمین یاد شده و بررسی موضوع بعمل آید. و به هر حال هرگونه نظر و راهنمودی در این زمینه هست، ابلاغ فرمایید.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۷۸/۸۵۹۵

تاریخ ۱۳۷۸/۹/۲۵

جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

نامه شماره ۷۸-۱۱۹۴/خ/م مورخ ۷۸/۹/۲۱ و ضمیمه آن، موضوع: اظهارات آقای حشمت‌الله طبرزدی در خصوص نحوه رفتار با متهمان و بازداشت شدگان در زندان توحید و بند ۲۰۹ زندان اوین به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید. پی‌نوشت فرمودند:

«جناب آقای مهرپور

گزارشهای دیگری هم جسته گریخته می‌رسد. البته به همه آنها نمی‌توان اعتماد کرد ولی احتمالاً باید نسبت به وضع مردم (چه متهم چه مجرم و چه بی‌گناه) همواره دغدغه خاطر داشته باشیم و از اصول و موازین عدول نکنیم. آنچه مربوط به قوه مجریه است لازم است شخص جناب آقای یونسی پیگیری و نتیجه را گزارش و با موارد تخلف احتمالی برخورد کند. برای زندانها و دستگاه‌های مربوط به قوه محترم قضاییه هم نامه‌ای تهیه شود شاید اگر ریاست محترم قوه قضاییه بپذیرند هیأتی به نمایندگی از هر دو ما یا شخص ایشان قضا یا را بی طرفانه بررسی و نتیجه را گزارش کند مفید است.»

بسمه تعالی

شماره ۷۸-۱۲۳۱

تاریخ ۱۳۷۸/۱۰/۴

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای ابطحی
رئیس محترم دفتر رئیس جمهور

با سلام

عطف به نامه شماره ۷۸-۸۵۹۵/م مورخ ۱۳۷۸/۹/۲۵ با توجه به ذیل پی نوشت ریاست محترم جمهوری، متن نامه‌ای خطاب به ریاست محترم قوود قضائیه تهیه شده که اگر صلاح دیدند امضاء و ارسال گردد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

حضرت آیه‌الله هاشمی شاهرودی
ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام

گزارش‌های مختلفی از برخوردهای غیرقانونی با دستگیرشدگان در زندان در مراحل تحقیق و بازجویی از قبیل هتک حرمت متهمین و آزار و اذیت آن‌ها و کتک زدن به عنوان تعزیر و ایجاد صحنه‌های مختلف رعب‌آور که می‌تواند از مصادیق شکنجه جسمی و روحی تلقی شود می‌رسد که ضرورت دارد موضوع بررسی و اگر صحت داشت از آن جلوگیری شود از جمله گزارش ارسالی از سوی هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی در رابطه با دستگیرشدگان حوادث کوی دانشگاه و اظهارات یکی از زندانیان در مورد مشهودات و مسموعات خود در این زمینه و اعلام اسامی افرادی که هم‌اکنون زندانی‌اند و خود مورد شکنجه قرار گرفته یا شاهد آن بودند، می‌باشد که تصویر آن به پیوست ارسال می‌گردد، این‌جانب دستور پیگیری موارد لازم را به وزیر محترم اطلاعات در آن‌چه که مربوطه به این وزارتخانه می‌شود دادام ولی مناسبت است در این زمینه بازرسی کاملی از زندان صورت گیرد و چگونگی موضوع روشن شود، چنانچه موافق باشید هیأتی به نمایندگی از حضرت‌عالی و این‌جانب یا از جانب خود جناب‌عالی به زندانهای اوین و توحید اعزام و در زمینه مسایل مطروحه و مخصوصاً با تماس یا زندانیان نامبرده در گزارش پیوست، بازرسی کامل به عمل آورده و نتیجه را گزارش دهند.

سید محمد خاتمی

ریاست جمهوری

در مورد لایحه جرم سیاسی

بسمہ تعالیٰ

شماره ۷۷-۶۳۸

تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۵

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام،

عطف به پی نوشت نامه شماره ۷۳۶۶۶/۱۱ مورخ ۷۷/۱۱/۲۹ در خصوص طرح پیشنهادی مربوط به جرم سیاسی، به استحضار می رساند، موضوع در یکی از جلسات هیأت مطرح شد و جلسه ای نیز با حضور نمایندگان از دادگستری، وزارت کشور و یکی از اساتیدی که در تهیه طرح پیشنهادی کمیسیون حقوق بشر اسلامی شرکت داشته است تشکیل و بحث و تبادل نظر صورت گرفت و به نظر رسید، طرح تهیه شده در کمیسیون حقوق بشر اسلامی با وجود برخی تأملات و نظرهایی که طبعاً در مورد آن وجود دارد، می تواند به عنوان متن مبنا مورد بررسی قرار گیرد ولی چون طبق اصل ۱۵۸ قانون اساسی تهیه لوایح قضایی از وظایف ریاست قوه قضاییه است و از سوی قوه قضاییه نیز اعلام شده که طرح تهیه لایحه مزبور با توجه به متن پیشنهادی در دستور کار آن قوه قرار گرفته است و چون ممکن است در طرح نهایی که با امضاء رییس قوه قضاییه وسیله وزیر دادگستری به هیأت دولت آورده می شود، تغییراتی صورت گیرد، به نظر رسید، مناسب است پس از وصول طرح تهیه شده از سوی قوه قضاییه به هیأت دولت، هیأت نظارت بر قانون اساسی نیز در جریان قرار گیرد و اگر نقطه نظرهایی داشت اعلام دارد.

با تبریک پیشاپیش سال جدید

و آرزوی موفقیت بیشتر و مشکلات کمتر

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۷۹-۲۰۹۴

تاریخ ۱۳۷۹/۳/۹

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام

عطف به یادداشت دست نویس مورخ ۷۹/۲/۲۴ و پیرو نامه دست نویس مورخ ۷۹/۳/۱ در رابطه با لایحه جرم سیاسی همان طور که در نامه اخیرالذکر مرقوم رفته بود، موضوع در جلسه هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی مطرح شد و پیش نویس های تهیه شده در کمیسیون حقوق بشر اسلامی و تقدیمی از سوی قوه قضاییه به هیأت دولت مورد بررسی قرار گرفت.

نقطه نظرات و نگرانی های حضرت عالی نیز مورد بحث قرار گرفت و مالا نظر هیأت در چند محور کلی به شرح زیر حضورتان اعلام می گردد:

۱- همان گونه که در نامه مورخ ۷۹/۳/۱ این جانب یادآور شدم نظر هیأت نیز بر این بود که دادن لایحه ای جداگانه خارج از طی مسیر قوه قضاییه یا تقدیم طرح از سوی نمایندگان مخصوصاً که این لایحه از سوی قوه قضاییه برای بررسی و تقدیم به مجلس به دولت داده شده است به مصلحت نیست و ممکن است با مشکل قانون اساسی برخورد نماید.

۲- لایحه ای که هم اکنون در هیأت دولت وجود دارد و ظاهراً به کمیسیون لوایح ارجاع شده از لحاظ تعریف جرم سیاسی و بیان مصادیق آن خالی از اشکال نیست ولی مناسب است اصلاحات لازم را هیأت دولت در آن به عمل آورد و هرچه زودتر آن را تقدیم مجلس نماید؛ هم اکنون حدود ۱۰ ماه است لایحه در هیأت دولت است و جز گرفتن برخی پیشنهادات از تعداد معدودی دستگاهها ظاهراً کار دیگری صورت نگرفته است و اگر صلاح می دانید دستور فرمایید کمیسیون لوایح دولت سریعتر آن را بررسی نموده و اصلاحات لازم را به عمل آورد و در هیأت دولت مطرح و تصویب شود و به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردد.

۳- محورهای پیشنهادی مورد نظر هیأت بدین شرح است:

الف - در تعریف جرم سیاسی و بیان مصادیق آن

حتی‌الامکان تعریفی جامع و مانع از جرم سیاسی باید داده شود و در عین حال مصادیقی از جرم سیاسی ذکر شود و موارد مشتبهی هم که به نظر قانون‌گذار نباید داخل در جرم سیاسی قلمداد شود تصریح گردد، نکته مهم این است که در بیان مصادیق جرم سیاسی نباید جرم جدید خلق نمود و جرایم را تکثیر کرد بلکه باید مواردی از اعمال مجرمانه را که در قانون برای آن‌ها مجازات تعیین شده و جرم محسوب شده با توجه به تعریف جرم سیاسی در عداد جرم مزبور به حساب آورد با این ترتیب تعریف و بیان مصادیقی که در لایحه پیشنهادی کمیسیون حقوق بشر آمده متناسب‌تر به نظر می‌رسد. در این راستا به نظر هیأت در ماده ۱ لایحه تقدیمی به دولت در مورد تعریف جرم سیاسی، قید قانون به دنبال: «گروه‌های سیاسی» و تبصره ماده مزبور بهتر است حذف شود، لزومی به ذکر عبارت: «بدون اعمال خشونت» نیز نیست و در ماده ۲ که به ذکر مصادیقی از جرم سیاسی پرداخته شده شرکت در احزاب و مجامع و اجلاس‌های خارج از کشور بدون اخذ مجوز و یا نشر بیانیه و خبرنامه و اعلامیه جرم شناخته شده که اطلاق آن صحیح نیست و تکثیر جرم می‌باشد در ماده ۳ به طور کلی هرگونه اقدامی که عنوان محاربه و افساد بر آن بار شود از شمول جرم سیاسی خارج دانسته شده که با توجه به وسعت قلمرو دو عنوان مزبور، این استثناء صحیح به نظر نمی‌رسد. ترتیبی که در مواد ۲ و ۳ لایحه پیشنهادی کمیسیون حقوق بشر اسلامی در مورد بیان مصادیق جرم سیاسی و موارد خروج از شمول جرم سیاسی آمده، مناسب‌تر به نظر می‌رسد و خوب است لایحه دولت بر این اساس اصلاح شود.

ب - در خصوص نحوه و مرجع رسیدگی به جرایم سیاسی خوب است قید شود که رسیدگی در یکی از شعب دادگاه مرکز استان مرکب از سه قاضی از قضاتی که در حد قضات دادگاه تجدیدنظر استان هستند در هر حال علنی و با حضور هیأت منصفه صورت بگیرد.

به نظر هیأت وقتی رسیدگی بدوی به این صورت و با ترکیب فوق‌الذکر انجام شود، مرجع تجدیدنظر از آراء از آن دادگاه نیز مناسب است دیوان عالی کشور باشد و طبعاً

دیگر موردی برای رسیدگی مجدد ماهوی و حضور هیأت منصفه در آن مرحله نیست.
ج - در خصوص تعیین اعضاء هیأت منصفه نیز نظر هیأت این است که هیأتی مرکب از رئیس کل دادگستری استان، استاندار و رئیس شورای شهر با شورای استان (در صورت وجود) این مهم را انجام دهند.

د - در رابطه با اظهار نظر هیأت منصفه و تصمیم دادگاه، این معنی بساید در قانون مشخص شود که اگر هیأت منصفه، متهم را بزهار تشخیص نداد یا او را مستحق تخفیف دانست، دادگاه مکلف است حکم برائت را صادر کند یا حکم را با تخفیف صادر نماید.

ه - موادی در لایحه پیشنهادی کمیسیون حقوق بشر در خصوص رفتار با متهمان و محکومان سیاسی آمده و در لایحه تقدیمی از سوی قوه قضاییه ذکر نشده، ذکر آنها بد نیست ولی اگر هم به آیین نامه موکول شود اشکالی به نظر نمی رسد، زیرا مواردی که نیاز به قانون دارد مانند عدم اجرای احکام تکرار جرم و یا موجب محرومیت از حقوق اجتماعی نشدن، هم اکنون نیز در قوانین مختلف موجود است.

در پایان بار دیگر متذکر می گردد با مبنا قرار دادن لایحه تقدیمی از سوی قوه قضاییه و با انجام اصلاحاتی در آن به شرح مذکور، می شود ظرف چند هفته آینده لایحه جرم سیاسی را تقدیم مجلس نمود و زمینه اجرای اصل معطل مانده ۱۶۸ قانون اساسی را فراهم نمود. نکته مهم و ظریفی که وجود دارد و باید به خوبی به آن توجه نمود این است که از سوی دولت، لایحه ای به عنوان لایحه جرم سیاسی تقدیم نگردد که در آن یک سلسله اموری که به عنوان جرم شناخته نمی شده، به عنوان جرم سیاسی شناخته شود که طبعاً بازتاب خوبی نخواهد داشت.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

تبادل نامه بین رئیس جمهور و رئیس قوه قضاییه

شماره ۱/۴۲۸۲

تاریخ ۱۳۷۹/۶/۳۰

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

سلام علیکم

به قرار اطلاع در لایحه جرایم سیاسی و نحوه رسیدگی به آن در کمیسیون مربوط، تغییرات ماهوی ایجاد شده و موادی به آن اضافه شده است، که قرار است امروز در جلسه هیأت دولت مطرح گردد.

چون این تغییرات با بند ۲ اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت دارد، قوه قضاییه آن را قابل طرح در هیأت دولت نمی داند.

لذا مراتب جهت استحضار و صدور دستور اقدام لازم اعلام می گردد.

سید محمود هاشمی شاهرودی

رئیس قوه قضاییه